

TOEZICHTHOUDER

Artsen plaatsen een stent bij een patiënt in het Albert Schweitzer ziekenhuis in Zuid-Holland.

FOTO: HOLLANDESE HOOGTE

ACM verbiedt voor het eerst een fusie tussen ziekenhuizen

Tjabel Daling en
Sandra Olsthoorn
Amsterdam

Voor het eerst steekt de Autoriteit Consument en Markt (ACM) een stokje voor een fusie tussen ziekenhuizen. De toezichthouder maakte woensdag bekend dat het niet akkoord gaat met de voorgenomen fusie van twee ziekenhuizen in Zuid-Holland.

Het gaat om het Albert Schweitzer ziekenhuis en de Rivas Zorggroep. Beide ziekenhuizen zijn 'verbaasd' en 'teleurgesteld' over het ACM-besluit.

Sinds 2011 zijn dertien ziekenhuisfusies door de mededingingsautoriteit goedgekeurd. Dit is de ACM (en rechtsvoorganger NMa) op felle kritiek komen te staan, onder meer vanuit politieke partijen en patiëntenfederatie NPCF. Bij verschillende van die fusies ontstonden aantoonbaar grote marktconcentraties en bleek vooraf een groot risico op prijsstijgingen.

De Nederlandse Zorgautoriteit (NZA) schreef dit voorjaar nog in een paper dat zeker de helft van de fusies vanwege dat risico achteraf eigenlijk niet door had mogen gaan. Ook het Centraal Planbureau bepleitte recent aanscherping van het fusietoezicht in de zorg.

Reden voor de ACM om de fusie af te keuren is dat een belangrijk deel van de concurrentiedruk op partijen wegvalt, ondanks de aanwezigheid van enkele andere zie-

kenhuizen in de omgeving. Hierbij baseert de ACM zich op onderzoek naar patiëntenstromen, onderzoek onder huisartsen en informatie van zorgverzekeraars.

Toeziethouder ACM heeft onderzocht dat er voor patiënten en verzekeraars onvoldoende mogelijkheden zijn om uit te wijken naar andere ziekenhuizen. Patiënten hebben beperkte mogelijkheden om 'te stemmen met de voeten' en zich te laten behandelen in een ander ziekenhuis, terwijl ook voor zorgverzekeraars onvoldoende alternatieven overblijven om scherp te kunnen inkopen na de fusie.

De ziekenhuizen bestrijden deze zienswijze. Pieter de Kort, bestuursvoorzitter van Rivas, stelt dat de ziekenhuizen samen een marktmacht hebben van 'slechts' 14%. 'En er zijn voor patiënten genoeg alternatieven op korte reisafstand.' Eerdere fusies hebben volgens hem juist geleid tot lagere prijzen en hogere kwaliteit.

De vraag is waarom de ACM in deze casus nu zo anders oordeelt dan bij voorgaande fusies. De Kort weet het antwoord niet. 'Bij de fusies in Zuid-Limburg en in de regio Tilburg waren helemaal geen alternatieven in de buurt voor de patiënt en die zijn wel goedgekeurd.'

Een belangrijke factor lijkt een veranderde houding te zijn van de zorgverzekeraars ten opzichte van ziekenhuisfusies. In het verleden hebben zij vooral positief geadviseerd, in de overtuiging dat ze met

hun inkoopbeleid een fusieziekenhuis zouden kunnen straffen wanneer dit te duur zou worden of slechte kwaliteit zou leveren.

In het besluit over de fusie van het Albert Schweitzer en Rivas signaleert de ACM echter 'een steeds breder afnemend optimisme bij zorgverzekeraars over hun onderhandelingsmogelijkheden richting ziekenhuizen, vooral in de situaties waarin er voor hen voldoende reële alternatieven ontbreken.'

De zaak bewijst het toenemend belang voor fuserende ziekenhuizen om de zorgverzekeraars aan hun kant te krijgen, zegt mededingingsspecialist Diederik Schrijvershof van Maverick Advocaten. Tegelijk zal de ACM moeten motiveren of de argumentatie van de zorgverzekeraars wel hout snijdt. 'In het verleden kreeg de ACM het verwijt dat ze te gemakkelijk aannam van de zorgverzekeraars dat zij een fusieziekenhuis wel konden disciplineren. Nu lijkt de mening van de verzekeraars veranderd als gevolg van hun ervaringen met eerdere fusies elders in het land. Je kunt je afvragen of deze algemene redenering wel een deugdelijk argument is in deze specifieke zaak.'

De betrokken ziekenhuizen overwogen in beroep te gaan tegen het besluit van de ACM. Bij de toezichthouder zijn momenteel geen andere ziekenhuisfusies in behandeling. Het AMC en VUmc in Amsterdam zijn wel van plan een fusiebesluit voor te leggen.

Afwijzing
Door fusie zou een belangrijk deel van druk op concurrentie wegvallen

Alternatief
Patiënt heeft beperkte mogelijkheid uit te wijken naar ander ziekenhuis